

Aan:

Gemeenteraad van Amsterdam
t.a.v. de heer B. van Beek
Postbus 37608
1030 BB Amsterdam

Van:

Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder

Datum:

13 januari 2016

Betreft:

Natuurcompensatie Kiekensterrein (Kadoelenweg 360)

Natuurcompensatie Kiekensterrein

Ontwikkeling van het Kiekensterrein

Projectontwikkelaar Hurks en architecten Houben & Van Mierlo hebben in samenwerking met de gemeente Amsterdam een Stedenbouwkundig Plan opgesteld voor het Kiekensterrein aan de Kadoelenweg 360. Alvorens te kunnen bouwen dienen de bestaande loodsen en kantoorgebouwen te worden gesloopt, de bomen en overige begroeiing te worden verwijderd, en de verontreinigde bodem te worden gesaneerd. De Flora- en Faunawet, en in het verlengde daarvan de Gedragscode Amsterdam, vereist vooraf een onderzoek naar de aanwezigheid van flora en fauna op het terrein. Dit onderzoek is inmiddels uitgevoerd, maar de resultaten van de inventarisatie zijn nog niet ter inzage gelegd. Volgens mondeling verkregen informatie is de conclusie van het onderzoek dat alleen compensatie van broedgelegenheid nodig is voor de op het terrein broedende huismussen.

Het Kiekensterrein heeft volgens het Stedenbouwkundig Plan de kwaliteit van 'Achterdijkgebied' wegens zijn ligging aan de Landsmeerderdijk. Deze dijk is onderdeel van het provinciale monument 'Waterlandse Zeedijk'. De Wilmkebreekpolder naast de Landsmeerderdijk maakt eveneens deel uit van het provinciale monument. De agrarische polder met zijn eeuwenoude weilandverkaveling grenst direct aan het Kiekensterrein en wordt vanwege zijn bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarden hoog gewaardeerd door de projectontwikkelaar. Het is daarom niet verwonderlijk dat de nabijheid van de landelijke Wilmkebreekpolder als een extra verkoopargument voor de te bouwen huizen wordt gehanteerd.

De laaggelegen weilandpolder met zijn eigen waterpeil heeft daarnaast bijzondere natuurwaarden. Zo komen er vanwege de lichte zoutwaterkwel op verschillende plaatsen zoutminnende en zouttolerante planten voor (o.a. Goudknopje, Moeraszoutgras, Kroosvaren), en is de polder dankzij het grote aantal broedende weidevogels (o.a. Kievit, Grutto, Tureluur, Scholekster, diverse watervogels) een erkend weidevogelgebied. 's Winters bij zacht weer verblijven er grote groepen overwinterende noordelijke ganzen, kieviten en spreeuwen. De pachter van de polder ontvangt een subsidie van de provincie N-Holland voor agrarisch natuurbeheer. Deze subsidie zal ook de komende jaren worden gecontinueerd. De polder heeft een 'zachte' begrenzing: de rustige en veelal bloemrijke tuinen bij de huizen vormen een 'natuurlijke' overgang van het weiland naar de lintbebouwing rond de polder.

De Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder heeft bij het ter visie gelegde Stedenbouwkundige Plan een zienswijze ingediend (brief van 11 september 2015). Eén van de door ons genoemde zorgpunten was de compensatie voor flora en fauna op het Kiekensterrein. De gemeente Amsterdam vraagt nu, in haar beantwoording van onze zienswijze, of wij als bezorgde beschermers van de Wilmkebreekpolder met compensatievoorstellen willen komen. Dit doen we hierbij graag.

Flora- en Faunawet en waargenomen soorten

De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van een groot aantal dier- en plantensoorten. De wet schrijft een zorg- en beschermplicht voor in een te ontwikkelen gebied *en zijn directe omgeving*. Er kan een vrijstelling worden verleend voor de beschermplicht, maar niet voor de zorgplicht. In de Gedragscode Amsterdam worden de bescherm- en zorgplicht nader uitgewerkt.

De beschermde soorten zijn onderverdeeld in zogenaamde Tabel 1-soorten (algemeen voorkomende soorten; vrijstelling wordt verleend), Tabel 2-soorten (minder algemeen voorkomende, veelal zeldzame en / of bedreigde soorten; vrijstelling wordt verleend wanneer de Gedragscode van de gemeente Amsterdam wordt gevolgd), en Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten; er dient een ontheffing te worden aangevraagd).

Vogels zijn niet opgenomen in de tabellen, maar voor alle soorten geldt een toets vergelijkbaar met Tabel 3-soorten. Met name de plaatsen waar vogels broeden zijn beschermd gebied. Het Kiekensterrein is een geliefde broedplaats voor diverse vogelsoorten. In het vogelbroedseizoen (periode maart t/m augustus) mogen daarom geen bomen, struiken en andere begroeiing worden verwijderd, sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd, en sloten worden gebaggerd en beschoeid. Voor de aangrenzende Wilmkebreekpolder en de aangrenzende tuinen geldt dat in de vogelbroedperiode geen versturende geluiden mogen worden gemaakt of nachtverlichting mag worden gebruikt.

De flora- en fauna-inventarisatie van het Kiekensterrein is nog niet vrijgegeven door de gemeente Amsterdam, zodat de onderzoeksresultaten ons niet in detail bekend zijn. Wel weten we van de onderzoekers dat de Huismus broedt op het Kiekensterrein. Verder is bekend dat verschillende soorten die in Tabel 2 en Tabel 3 staan vermeld, worden waargenomen in de omgeving van het Kiekensterrein (bron: website waarneming.nl en de website van de gemeente Amsterdam). Het gaat hierbij o.a. om Gewone Dwergvleermuis, Laatvlieger, Noordse Woelmuis, Rugstreeppad, Tongvaren, Blaasvaren, Daslook, Wilde Kievitsbloem en Rietorchis. In de Wilmkebreekpolder en omliggende tuinen zijn in de afgelopen jaren 94 verschillende soorten vogels waargenomen (bron: website waarneming.nl). Bijzondere bezoekers van de polder zijn o.a. Lepelaar, Grote Zilverreiger, IJsvogel, Waterral, Watersnip, Kleine Plevier, en Witgatje. Ook roofvogels als Buizerd, Sperwer, Havik en, incidenteel, Slechtvalk en Ransuil laten zich zien. Voor andere soorten zoals Grote Bonte Specht, Boomkruiper, Gaai en Turkse Tortel vormen de tuinen een permanent leefgebied. Daarnaast zijn er vele soorten dagvlinders (20 soorten), nachtvlinders en micro's (maar liefst 520 soorten), libellen (10 soorten), en wilde planten en grassen (96 soorten) waargenomen in de polder en omliggende tuinen. In de poldersloten komen zeker 5 soorten vis voor en 5 soorten amfibieën. Omdat het Kiekensterrein de afgelopen jaren niet toegankelijk was, is ons niet bekend of het Kiekensterrein het vaste leefgebied vormt voor één of meer bovengenoemde soorten, maar zeker is dat diverse vogelsoorten, waaronder de hiervoor genoemde Huismus, op het terrein nestelen en dat vleermuizen en gierzwaluwen veelvuldig boven het terrein foerageren.

Natuurcompensatie Kiekensterrein met omgeving

De Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder heeft diverse ideeën ontwikkeld over mogelijke compenserende en aanvullende maatregelen voor de flora en fauna op het te ontwikkelen Kiekensterrein.

Allereerst vragen wij om – in lijn met de Gedragscode Amsterdam – ook de directe omgeving van het Kiekensterrein te betrekken bij de beoordeling van de flora en fauna. We denken hierbij aan het aangrenzende deel van de Wilmkebreekpolder, de nabije dijk- en poldersloten, de brede berm aan de voet van de Landsmeerderdijk (naast de polder), en de aangrenzende particuliere tuinen. Immers de polder is jaarrond een fourageergebied voor veel vogels die op het Kiekensterrein verblijven, terwijl het Kiekensterrein met aangrenzende tuinen en schuurtjes in de winter beschutting biedt aan kleine zoogdieren, watervogels, kleine steltlopers en amfibieën uit de polder. Daarnaast zijn er bijzondere seizoensvogels, zoals Boerenzwaluw en Gierzwaluw, die broeden in schuren en huizen rond de polder en foerageren boven de polder en het Kiekensterrein.

We zetten onze ideeën voor natuurcompensatie hieronder op een rij.

Naast de wettelijke verplichte compensatie voor verloren gegangene nestgelegenheid van de Huismus stellen wij de volgende compenserende en aanvullende maatregelen voor:

- Voorzie de nieuwe huizen van broedholtes voor *huismussen, spreeuwen, en gierzwaluwen*. Veelal broeden deze vogels onder scheefliggende dakpannen, maar in nieuwe huizen kunnen speciale broeddakpannen of zogenaamde vides (onder de onderste rij pannen) worden aangebracht. Voor *gierzwaluwen* zijn broedkasten verkrijgbaar die ingemetseld kunnen worden in muren (informatie verkrijgbaar bij 'Gierzwaluwwerkgroep Amsterdam').
- Voorzie de nieuwe huizen van openingen naar holtes waar *vleermuizen* onderdak kunnen vinden. Dit kunnen bijvoorbeeld openingen zijn naar spouwmuren, ruimtes onder goten, of afgeschoten ruimtes onder overstekende daken.
- Voorzie de nieuwe huizen van overstekende daken waaronder *huuszwaluwen* op de doorlopende gordingen een nest kunnen bouwen. Ook kan gedacht worden aan het plaatsen van een zogenaamde huiszwaluwtil, een vrijstaande paal met verschillende plateaus waaronder ruimte is voor nestbouw. De Huiszwaluw heeft vroeger een broedkolonie gehad nabij de Wilmkebreepolder; we zouden deze vogel hier heel erg graag terug zien.
- Voorzie één van de nieuwe huizen van een deels open, overkapte opbouw waaronder *boerenzwaluwen* een nest kunnen maken.
- Plant op het terrein *besdragende struiken en bomen* aan zoals Vlier, Hulst, Liguster, Laurierkers, Klimop, Vogelkers, Lijsterbes, Meidoorn, Gelderse Roos, Drents Krenteboompje, Glansmispel, Struikkamperfoelie, Zuurbes, Kornoelje, Kardinaalshoed.
- Plant als tuinafscheiding *hagen* aan die voldoende dicht zijn, zodat ze als vluchtplaats (ook in de winter) en broedplaats voor vogels kunnen dienen, bijvoorbeeld Veldesdoorn, Haagbeuk, Meidoorn, Liguster, Vuurdoorn, Hondсроos, Conifeer, Taxus.
- Laat een aantal struiken deels over de scheidingssloot met de polder groeien. *IJsvogels* gebruiken de takken als uitkijkplaats naar visjes en insecten in het water.
- Zorg in de buurt van de sloten voor waterplaatsen waarin *amfibieën* als Groene Kikker, Bruine Kikker en Watersalamander zich kunnen voortplanten.
- Zorg voor overgeschoten hoekjes met bladhopen waar egels en kleine zoogdieren een (winter)onderkomen kunnen vinden.
- Bevorder bij de beheerder HHNK van de Landsmeerderdijk dat de plasberm aan de voet van de dijk (de berm naast de polder) plas-dras wordt gemaakt, zodat hier meer bio-diversiteit kan ontstaan.
- Bevorder bij de beheerder HHNK dat het talud van de Landsmeerderdijk wordt ingezaaid met bijen-vriendelijke gras-bloemenmengsels ter vervanging van de huidige brandnetels.

Tenslotte merken we op dat het ter bescherming van broedvogels in de polder fysiek niet mogelijk moet zijn om de polder vanaf het Kiekensterrein te betreden. We vragen daarom met klem om de scheidingssloot voldoende breed te maken (tenminste 4m, de huidige breedte), en om het spelevaren op de sloot te voorkomen door het plaatsen van een 0,5m hoog muurtje op de kade, zonodig aangevuld met een afdichtend hekwerk. De poldersloot en het weiland zijn dan nog steeds, zoals de wens is van de gemeente, visueel toegankelijk voor wandelaars op het terrein. Ter voorkoming van lichtvervuiling in de polder dient de straatverlichting afgeschermd te worden (inbouw in muurtje).

Wij zijn er van overtuigd dat met deze maatregelen een nog aantrekkelijker woongebied ontstaat voor de toekomstige bewoners van de nieuwe huizen op het Kiekensterrein, terwijl vele vogelsoorten, kleine zoogdieren, amfibieën en planten er een geschikt leefgebied zullen vinden. Gaarne zijn wij bereid om onze ideeën in een gesprek met de gemeente en de projectontwikkelaar toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,
namens de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreepolder,

Nicole Bakker (voorzitter)
e-mail: bakker_nicole@hotmail.com

Correspondentieadres van de vereniging:
mevr. P. Luijnenburg-Kroes (secretaris)
Hertzogstraat 8, 1092 VT Amsterdam